

Державний архів Запорізької області

не раніше 1869 р. -
1920 р.

Новоолександрівське сільське
управління,
с. Новоолександрівка
Григорівської на Конці
волості
Олександрівського повіту
Катеринославської губернії

Фонд № 279
ОПИС № 1
справ постійного зберігання
за 1917-1920 рр.

Передмова

до опису № 1 фонду № 279 Новоолександрівське сільське управління, с. Новоолександрівка Григорівської на Конці волості Олександрівського повіту Катеринославської губернії

1. Історія фондоутворювача

Сільські управління були утворені реформою видатного російського державного діяча П.Д. Кисельова (1838-1840 рр.) як органи самоуправління державних селян, після реформи 1861 р. – селян, звільнених з кріпацької залежності.

Точну дату створення Новоолександрівського сільського управління не встановлено. У довіднику «Історія міст і сіл Української РСР. Запорізька область.» є інформація про заснування с. Новоолександрівка Григорівської на Конці волості Олександрівського повіту Катеринославської губернії у 1869 році німцями-колоністами.

Новоолександрівське сільське управління було виконавчим органом Новоолександрівського сільського сходу і підпорядковувалось Григорівському волосному правлінню.

Сільський сход був розпорядчим органом сільської громади у справах переділу громадської землі, розподілу податків і повинностей, призначенні опікунів, вирішенні дрібних карних справ. На ньому також обиралися виборні на волосний сход та кандидати у волосні судді, сільське управління, яке складалося зі старости і посадових осіб: збирачів податків, суддів, сільських писарів, наглядачів школи, магазину, лікарні. Сільське управління, під наглядом волосного правління і урядових установ, фактично здійснювало функції адміністративно-поліцейського і господарського управління сільською громадою.

До обов'язків сільського старости входили: скликання та розпуск сільських сходів, винесення на обговорення питань про потреби сільської громади, виконання вироків сільського сходу, розпоряджень волосного правління, установ, що відали управлінням і поземельним облаштуванням селян, місцевої поліції та уряду; забезпечення своєчасного збирання грошових внесків та інших повинностей, стеження за порядком в училищах, лікарнях, інших громадських установах, що утримувалися за власний кошт. Староста також виконував функції поліцейського характеру: охорона громадського порядку, попередження потрав хліба, лісових пожеж і порубок, організація допомоги у надзвичайних ситуаціях (стихійні лиха, епідемії тощо), затримання волоцюг, втікачів та припровадження їх до місцевої поліції, у разі скоєння злочину – проведення попереднього слідства, затримання винуватця.

Новоолександрівське сільське управління розташовувалося на території с. Новоолександрівка. Його діяльність розповсюджувалася на Новоолександрівську сільську громаду.

Сільські управління ліквідовувались на підставі декрету Тимчасового робітничо-селянського уряду України «Про організацію влади на місцях» від 30 листопада 1918 р., але діяльність простежується до 1920 р.

2. Історія фонду

Документи Новоолександрівського сільського управління, с. Новоолександрівка Григорівської на Конці волості Олександрівського повіту Катеринославської губернії поступили на зберігання до Державного архіву Запорізької області 24 вересня 1930 р. і були включені до фонду № 138 «Новоолександрівське сільське управління, с. Новоолександрівка Григорівської на Конці волості Олександрівського повіту Катеринославської губернії». Вперше документи фонду були описані у 1938 р.: був складений рукописний опис № 1 на 5 (п'ять) справ за 1915-1918 рр.

Відповідно до акту від 22 березня 1950 р. № 22 надійшла 1 (одна) справа з фонду Р-357 «Новоолександрівська сільська рада робітничих, селянських і червоноармійських депутатів, с. Новоолександрівка Григорівської на Конці волості Олександрівського повіту Катеринославської губернії».

Відповідно до акту від 22 липня 1953 р. № 9 1 (одна) справа була передана до фонду Р-357 «Новоолександрівська сільська рада робітничих, селянських і червоноармійських депутатів, с. Новоолександрівка Григорівської на Конці волості Олександрівського повіту Катеринославської губернії».

Відповідно до акту від 23 липня 1953 р. № 13 документи фонду 138 «Новоолександрівське сільське управління, с. Новоолександрівка Григорівської на Конці волості Олександрівського повіту Катеринославської губернії» у кількості 5 (п'ять) справ було передано на секретне зберігання до фонду Р-2105 «Новоолександрівське сільське управління, с. Новоолександрівка Григорівської на Конці волості Олександрівського повіту Катеринославської губернії». Фонд № 138 був закритий.

Відповідно до акту від 30 червня 1957 р. № 654 4 справи (чотири) справи були розсекречені і передані на загальне зберігання у складі опису № 1. На секретному зберіганні залишилась 1 (одна) справа у складі опису №2. У 1964 р. опис № 2 був удосконалений і відповідно до акту від 5 січня 1965 р. перескладений опис включений останньою справою до опису № 2. В опису № 2 стало налічуватися 2 (дві) справи.

Відповідно до акту від 26 грудня 1989 р. № 57 документи опису № 2 у кількості 2 (дві) справи розсекречено.

У ході складання анотованого реєстру описів фондів було виявлено 6 (шість) справ, що не стосуються даного фонду, за актом від 21 квітня 2008 р. № 17 їх було передано до фонду № 279 «Новоолександрівське сільське управління, с. Новоолександрівка Григорівської на Конці волості Олександрівського повіту Катеринославської губернії».

Станом на 19.07.2012 у фонді № 279 «Новоолександрівське сільське управління, с. Новоолександрівка Григорівської на Конці волості Олександрівського повіту Катеринославської губернії» нараховується 6 (шість) справ за 1917-1920 рр.

- опис № 1 – 4 (чотири) справи за 1917-1920 рр.;
- опис № 2 – 2 (дві) справи за 1920 р.

У фонді відклалися такі документи: циркуляри Олександрівської повітової, Григорівської на Конці волосної земських управ з адміністративних і фінансово-господарських питань. Протоколи загальних зборів громадян. Вироки сільських сходів. Списки громадян села (у тому числі на німецькій мові). Списки селян с. Григор'ївки, Новоолександрівки, Юліївки з зазначенням кількості землі. Список селян с. Новоолександрівки, які мали право голосу на сільських сходах.

Документи розташовані в описах у довільному порядку.

З метою покращення інформаційно-пошукового рівня проведено удосконалення опису № 1. У ході роботи:

- перескладені заголовки справ;
- уточнені крайні дати документів;
- перевірено кількість аркушів у справах;
- пересистематизація справ не проводилась.

Складено опис № 1 за 1917-1920 рр. на 5 (п'ять) справ, з № 1 по № 7 (вибули справи №№ 1, 5). Останньою справою до опису приєднано перескладений опис.

До опису складено довідковий апарат:

- титульний аркуш;
- передмова

Начальник відділу зберігання,
обліку та довідкового апарату

_____ О.Ю. Зінчик

Державний архів
Запорізької області

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Державного архіву
Запорізької області

_____ О.С. Тедєєв
_____ 2012 р.

Фонд № 279
ОПИС № 1
справ постійного зберігання
за 1917-1920 роки.

Новоолександрівське сільське управління, с. Новоолександрівка
Григор'ївської на Конці волості Олександрівського повіту Катеринославської
губернії

№№ з/п	Заголовки справ	Крайні дати	Кількіст ь аркушів	Примі тки
1	2	3	4	5
1.	Вибула			
2.	Протоколи загальних зборів громадян села	22 січня – 28 квітня 1918	20	
3.	Протоколи загальних зборів громадян. Вироки сільських сходів	19 липня - 3 жовтня 1918	14	
4.	Списки селян с. Григор'ївки, Новоолександрівки, Юліївки з зазначенням кількості землі. Список селян Новоолександрівки, які мали право голосу на сільських сходах	29 червня - 7 грудня 1918	9	
5.	Вибула			
6.	Накази Олександрівського повітового військового начальника про скасування органів радянської влади, проведення виборів керівників земських органів, заходів по боротьбі з продовольчою кризою, мобілізації до лав	17 лютого 1917 - 28 січня 1920	129	

Добровольчої армії, реквізиції
майна населення. Циркуляри
Олександрівської повітової,
Григорівської на Конці волосної
земських управ з адміністративних
і фінансово-господарських питань.
Списки громадян села
(у тому числі на німецькій мові).

7 Перекладений опис

1

В даний опис внесено 5 (п'ять) справ
з № 1 по № 7 в т.ч. вибули справи № 1, 5 (акт від 22 липня 1953 р. № 9, акт
від 30 червня 1957 р. № 654)

Опис уклав _____Є.С. Калітка

Начальник відділу зберігання,
обліку та довідкового апарату _____О.Ю. Зінчик

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕПК
Державного архіву
Запорізької області
_____№ _____